

Dr. Martin Luther.

Mõõdaminewal aastal 10. Nov. 1883 saiwad 400 aastat täis, kus Jumal Risti nõu puhastamiseks mehe idu maailmassesse istutas, selle nimi ja töö niifana seisab, kui kristliku kiriku usku veel siin mulla peal leida on.

Tolupoja sugust maa kaewoja poeg oli Luther, tema isä saatis teda warakult kooli ja Luther õpis osavaste ega kaebanud wali koolitajate peale. Esite pidi temast seaduse tundja saama, aga tema sõbra surm aeras teda lloostrisse ja usuõpetaja ametisse. Pühast kirjast leidis Luther, et Rooma Katoliigi usk male rõõpatesse aegamõõda oli satunut, reis Rooma linna õpetas teda täiesti tundnia, fui madala järjele usku rüstti ja Lestelt patu andeks andmisse kauplus aeras Lutherit awalikult Paavsti vastu sõda pidama ja kirja tükisid kiriku usse fulge lõõma, mis peale teda kirjutu wande alla pandi. 1520 aastal 10. Nov. aga põles

tas Luther Paavsti wande kirja awalikult õra, ja alustas usu puhastust. Meie pilt näitab Lutherust wande kirjaaga, kus ta teda läbi on lugenut ja järele mõeldes seisab. Wande kirja põletamisega tõusis suur torn Lutheri vastu ja fui Jumal ja ülemad teda ei oleks hoidnud, siis oleks Paavst Lutherust vist, kui Job. Hüssi vraadinut. Luther puhastas kirikut inimeselikuist seadustest ja saatis Jumala teenistust jälle wana Apostlite seadusesse tagasi. Tema vani Piibli raamatut algus kirjadest Gaffa keelde ja andis teda täielikt rabwa lätte. Lutheri usk tungis Lääänemere koldale meie hulka ja kaotas siit katoligu usu suntumaks. Lutheruse riisti usku loetakse tänapäeval põigne harilikuks waimu sibiks ja tema õpetust põigne labilemaks teeks Jumala juurde Kristuse läbi saada ja igawest bingemässist õnnistusti leida. Sellepärast on fa meie lebus meest anustada, kes waimu ahelad murdis ja usu wabatust meie hulka saatis.

J. Pärn.

W e s t.

Taevast langeb ta,
Taeva tõuseb ta,
Ja jälle maha
Peab ta langema,
Igavesees wahetus. — Göthe.

Jõudu on inimene loomu seaduse vastu, mis Jumal senna sisse on loonut, ja siiski on inimese lätte antut, loomu oma tarvituseks pruufida. Inimene ei wõi loomu seadust mitte sugugi teistiti seada, aga ta wõib loomu jõudu oma kasuks tarvitada, fui ta teda õeti tunneb ja oma tööle abiiks wõtab.

Maailma algmisest on westi kuuma läbi auruks ennast muutnut ja külma läbi jälle weeks saanut, aga esite sada aasta eest on inimene seda muutust oma kasuks, aurummasina juures tarvitama hakanut. Nõnda sama on fa loomu algusest Elektri wägi maailmas olnud, aga meie aeg on teda